

stichting **Een Joodse Erfenis**

JAARVERSLAG 2016

DOELSTELLINGEN ANNO 1995

Stichting Een Joodse Erfenis is op 8 juni 1995 opgericht en stelt zich conform haar statuten ten doel de herinnering aan de joodse aanwezigheid in Winsum en omgeving aan het licht te brengen en te bewaren. Op basis hiervan zijn de volgende activiteiten georganiseerd:

OPEN JOODSE HUIZEN IN WINSUM OP 4 MEI

Stichting Folklingestraat Synagoge Groningen en Stichting Een Joodse Erfenis hebben in samenwerking met het Joods Cultureel Kwartier het **herdenkings-project Open Joodse Huizen op vier locaties** in Winsum-Obergum georganiseerd. Op die middag hebben nabestaanden en huidige bewoners **persoonlijke verhalen** verteld over de vroegere Joodse bewoners. Eén van de verhalen is verteld in de voormalige **huissynagoge**. In de voormalige synagoge is de **film 'Verdwenen Mediene'** vertoond. Deze film uit 2003 gaat over het joodse leven in de provincie voor de Tweede Wereldoorlog (regie Kiki Amsberg, productie Joodse Omroep). De middag werd afgesloten met muziek verzorgd door muziekschool Noordakkoord (gebruiker van de voormalige synagoge). Het project heeft ruim 100 belangstellenden getrokken.

Het project is tot stand gekomen dankzij financiële steun van de Provincie Groningen. Ook in de stad Groningen en Appingedam is meegedaan aan dit project.

OPENSTELLING VOORMALIGE SYNAGOGE OP 4 MEI

Aansluitend aan de jaarlijkse dodenherdenking bij het bevrijdingsmonument in Winsum vindt er een stille tocht plaats langs de graven en herdenkingsplaatsen voor de oorlogsslachtoffers. Aan de oostzijde van de voormalige synagoge is in 1993 een monument aangebracht ter herinnering aan de **13 omgekomen joodse slachtoffers** uit Winsum, waar op 4 mei gelegenheid is om bloemen neer te leggen. Sinds de restauratie van de sjoel in 2011 staan de deuren open om ook binnen een kijkje te nemen.

Ook dit jaar heeft de olielamp gebrand die van oudsher tot het interieur behoorde en was er een bescheiden **foto-opstelling** van de slachtoffers te zien.

Tevens was er een expositie van briefkaarten van leerlingen uit de bovenbouw van basisscholen in de gemeente Winsum die hebben deelgenomen aan het **onderwijsproject 'Zij die niet bevrijd werden'**.

ONDERWIJSPROJECT 'ZIJ DIE NIET BEVRIJD WERDEN'

Sinds 2014 heeft stichting Een Joodse Erfenis een **leskist** beschikbaar, geschikt voor de bovenbouw van het basisonderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Deze leskist is samengesteld rond het verhaal van de joods Winsumse broers Issy en Sophius de Vries, omgekomen in Auschwitz. Dankzij hun toenmalige buurjongen Henk Lijnema weten we het nodige van deze familie. Met behulp van de leskist zijn er in het voorjaar **lessen verzorgd voor de bovenbouw**, waarvan de meeste in de sjoel zijn gegeven.

LEZING

Op 13 november is in de Winsumse sjoel een sjoellezing gehouden door **drs. Dirk Mulder** met als titel: **'Een vormgegeven verwerking'**. De heer Mulder is directeur van Herinneringscentrum Kamp Westerbork en dit jaar inmiddels dertig jaar betrokken bij het centrum. In de lezing staat de wijze van het naoorlogse **herdenken en gedenken** centraal.

Aan dit thema is dit jaar speciale aandacht geschonken, omdat 25 jaar geleden de voorloper van de stichting, de 'Werkgroep Een Joodse Erfenis in Winsum' is opgericht (aug. 1991).

De heer Mulder heeft ondermeer gesproken over de veranderingen in de cultuur van herdenken en gedenken, zoals die tot uitdrukking zijn gekomen in het verhaal wat men met het Herinneringscentrum en het kampterrein heeft willen vertellen vanaf het begin tot nu. Ook heeft hij aandacht besteed aan de vraag hoe je generaties hierbij betreft die steeds minder directe voeling hebben met de periode van de bezetting en de shoah.

NATIONALE OPEN MONUMENTENDAG en EUROPESE DAG VAN DE JOODSE CULTUUR

Op zaterdag en zondag 10 en 11 september vindt de Nationale Open Monumentendag plaats, die dit jaar gewijd is aan het thema '**Symbolen en Iconen**'. Omdat deze dag samenvalt met de Europese Dag van de Joodse Cultuur, die als verwant thema dit jaar '**Joodse talen**' heeft, hebben de Historische Vereniging Winsum-Obergum en Stichting Een Joodse Erfenis voor de genoemde dagen een aantal activiteiten georganiseerd. Zo is er ter gelegenheid van deze dagen een gezamenlijke brochure uitgegeven. Aan de hand van de **brochure** kan naar eigen believen een vrije wandeling worden gemaakt langs diverse historische symbolen en iconen die in de openbare ruimte van Winsum kunnen worden teruggevonden.

Op beide dagen is in de voormalige synagoge een **expositie** te zien van foto's van Joodse begraafplaatsen in de provincie Groningen van **fotograaf Robert Mulder** en van gebedenboeken voor Joodse feestdagen (collectie Hans Hamburger).

Op zaterdagmiddag houdt muziekschool Noordakkoord als gebruiker van de voormalige synagoge Open Huis. Op zondagmiddag wordt er door de heer René de Vries een inleidende **powerpointpresentatie** gegeven met aansluitend een **rondleiding** op de **Joodse begraafplaats** in Winsum. Hierbij schenkt hij bijzondere aandacht aan het gebruik van letters en symbolen.

NIEUWSBRIEVEN

In maart en september hebben de donateurs / belangstellenden de nieuwsbrief ontvangen.

WEBSITE

Dit jaar is er verder gewerkt aan de ontwikkeling van een **educatief** onderdeel op onze website **www.sjoelplein.nl**. Dit onderdeel is ingericht als een virtueel plein, waarin de Canon Winsums Jodendom 1727-2011 wordt aangeboden. Naar verwachting zal dit halverwege 2017 gereed zijn. Er is een begin gemaakt met het ontwikkelen van één website voor zowel de Stichting Een Joodse Erfenis als voor de Stichting Behoud Synagoge Winsum. De eerste is gericht op het Joodse erfgoed, de andere op onderhoud en verhuur van het gebouw.

DAG VAN DE GRONINGER GESCHIEDENIS

Deze dag wordt traditiegetrouw gehouden in het gebouw van het RHC Groninger Archieven en heeft dit jaar plaats gevonden op 8 oktober met als thema '**Grenzen**'. In het kader van **samenwerking** met andere joodse erfgoedinstellingen in de provincie Groningen vormde onze stichting met Stichting Folkingestraat Synagoge (Groningen), Het Joodse Schooltje (Leek) en Stichting Synagoge Bourtange een studieblok op de **informatiemarkt**. Onze bijdrage bestond o.a. uit een collage met daarop afgebeeld de reis van de familie Benninga op 2 juli 1940 met de Pacificand Orient Line Orcades van Southampton via Zuid-Afrika naar Australië en vandaar met de Bleu Funnel Line naar Batavia. Op 13 januari 1946 keren zij terug met de Johan van Oldenbarnevelt in de haven van IJmuiden.

EXTERNE CONTACTEN

Stichting Een Joodse Erfenis voert structureel overleg binnen Syneon; netwerkorganisatie Synagogen Noord- en Oost Nederland.